

GEZONDE
SCHOOL

GEZONDE SCHOOLPLEINEN
UITDAGEND, GROEN EN ROOKVRIJ

PARTNERS

Jantje Beton
IVN
RIVM

PO-Raad
VO-raad
MBO Raad

Factsheet

Welke planten zijn geschikt voor educatief gebruik?

VOOR: PROJECTTEAM - PO (VO)

DOOR: IVN

Meer weten over Gezonde Schoolpleinen? Kijk op Gezondeschool.nl/schoolpleinen.

Natuureducatie op het schoolplein

Welke planten zijn geschikt
voor educatief gebruik?

Blauwe regen

bloemen, zintuigen, vogels

De blauwe regen bloeit uitbundig in het voorjaar en ruikt heerlijk. De bloemen trekken veel vlinders en insecten. Als de plant bloeit is deze heel geschikt voor een les over bloemen en zintuigen. Als de plant daarna blad krijgt is het een geschikte broed- en schuilplaats voor vogels. Leuk extraatje: als docent kan je de bloemen plukken om het lokaal mee op te vrolijken! Let wel op: de takken, zaden en peulen van de blauwe regen zijn giftig.

Winterhardheid: goed

Vochtigheid: matig tot vochtig

Hoogte: 10 meter

Bloemkleur: violetblauw

Grondsoort: voet bij voorkeur in schaduw

Licht: volle zon voor de beste bloei

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: mei – juli

Vlinderstruik

vlinders, bijen, insecten, zintuigen, bloemen, kleur

De vlinderstruik bloeit langer dan de blauwe regen en is daarmee voor een langere periode aantrekkelijk voor vlinders, bijen en andere insecten. Ook van de vlinderstruik kunnen bloemen geknipt worden voor in het lokaal. Daarnaast heeft de struik mooie bloemen en een heerlijke geur en kleur. Goed dus voor een les over bloemen, zintuigen en kleur. Meerdere vlinderstruiken kunnen elkaar makkelijk bestuiven: zo worden de planten mooier en gezonder.

Winterhardheid: redelijk, kan invriezen

Vochtigheid: droog tot matig vochtig

Hoogte: 1 tot 3 meter mits goed gesnoeid

Bloemkleur: donkerpaars

Grondsoort: kalkhoudend tot lichtzuur

Licht: volle zon

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: augustus – oktober

Lijsterbes

vogels, bessen, seizoenen

Vogels houden van de lijsterbes. De lijsterbes heeft tot heel laat in de winter bessen waar vogels van kunnen eten. Hoe aantrekkelijker je het plein maakt voor vogels, hoe meer soorten er komen én hoe meer vogels ook blijven broeden. De lijsterbes heeft daarnaast een fraaie herfstkleur. Perfect dus voor een les over herfst en winter. De bessen van de lijsterbes doen het ook goed in kerststukjes en als versiering in de school.

Winterhardheid: goed

Vochtigheid: normaal

Hoogte: tot 12 meter

Bloemkleur: wit

Grondsoort: geen speciale eisen

Licht: zon tot schaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juni

Dwergmispel

vogels, bessen, seizoenen

Om de vogels meer dan alleen lijsterbes te geven, kan je een dwergmispel op het plein zetten. De plant krijgt langwerpige, oranje- of rode vruchten. Met de dwergmispel trek je veel vogelsoorten aan. Het is een wintergroene plant en zorgt dus voor beschutting voor vogels in de winter. Het blad kan dienen voor een les over verschillende bladvormen.

Winterhardheid: goed

Vochtigheid: normaal, grond niet laten uitdrogen

Hoogte: tot 2 meter

Bloemkleur: lichtrood

Grondsoort: voedzaam, humusrijk

Licht: zon tot halfschaduw

Blad/loof: vrijwel wintergroen

Bloeitijd: juli

Veldesdoorn of Spaanse aak

bladeren, knoppen, seizoenen

De esdoorn heeft handvormige bladeren, leuk voor een les over bladvormen. De meeste esdoorns worden groot en dus onbereikbaar voor leerlingen. De veldesdoorn blijft kleiner en is voor leerlingen dan ook toegankelijker en beter te bekijken. Daarnaast kan de boom makkelijk in hegvorm gesnoeid worden zodat roodborstjes en andere vogels erin kunnen broeden. In de herfst geeft de veldesdoorn gevleugelde vruchtjes.

Winterhardheid: volkomen

Vochtigheid: normaal

Hoogte: 5 meter

Bloemkleur: groen

Grondsoort: goede grond met wat kalk

Licht: zon, halfschaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: mei – juni

Moseik of Turkse eik

bladeren, knoppen

Bij een les over bladvormen hoort natuurlijk ook een gelobd blad. De bladeren van de eik blijven tot ver in de winter aan de boom hangen. Maar de eik wordt net als de esdoorn al snel groot en ontoegankelijk voor leerlingen. De moseik is een goed alternatief: die wordt groot, maar kan makkelijk klein gesnoeid blijven. Daarnaast heeft de moseik een mossige eikel. Vooral jongere leerlingen vinden het leuk om ze te voelen en bekijken.

Winterhardheid: volkomen

Vochtigheid: normaal

Hoogte: 10 tot 15 meter

Bloemkleur: groen

Grondsoort: kalkrijk, droog

Licht: zon, halfschaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: mei – juni

Paardenkastanje

knoppen, seizoenen

De paardenkastanje heeft de grootste knoppen van alle boomsoorten. De knoppen komen mooi en duidelijk uit in de lente. Kastanjes worden heel groot, dan zijn de knoppen en bladeren niet meer goed zichtbaar. Een oplossing is om ze in potten te zetten, zo belemmer je de groei en kunnen de leerlingen goed zien hoe de knoppen uitkomen. Je kunt ook een tak in knop afknippen en in een vaas in de klas zetten. Zo kunnen kinderen van dichtbij de knoppen zien uitkomen. In het najaar vallen bolsters met kastanjes uit de boom: leuk om mee te knutselen.

Winterhardheid: zeer goed

Vochtigheid: matig

Hoogte: 15 tot 20 meter

Bloemkleur: wit of roze

Grondsoort: alle grondsoorten

Licht: zon

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juni

Om te onthouden

- Bloemen trekken insecten
- Insecten trekken insectenetende vogels
- Vogels zorgen voor een levendig en aantrekkelijk plein

Krentenboompje

bladeren, bloemen, bessen, kleur, vogels

Het krentenboompje is ideaal op een schoolplein, ook als het plein niet al te groot is. Deze boom of grote struik wordt uiteindelijk zelden hoger dan zes meter en heeft een mooi grillige groeiwijze. De krentenboom heeft in alle seizoenen veel te bieden. Veel verschillende kleuren – roze, wit, geel, oranje, rood – en vogels zijn gek op de roodblauwe bessen. De bessen zijn eetbaar, je kan er bijvoorbeeld jam van maken.

Winterhardheid: volkomen

Vochtigheid: normaal

Hoogte: tot 6 meter

Bloemkleur: wit

Grondsoort: liefst humusrijk, iets zuur

Licht: zon, halfschaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: mei – juni

Linde

bijen, bladeren

De lindebloemen trekken veel bijen. Deze bijen gaan vanzelf ook op andere bloemen op het plein zitten. De linde heeft een gezaagd blad, leuk voor een les over bladvormen. Ook heeft de linde een mooie bloeiwijze die duidelijk voor leerlingen herkenbaar is. De bloemen van de linde zijn wel vrij hoog dus niet altijd even makkelijk zichtbaar voor leerlingen.

Winterhardheid: zeer goed

Vochtigheid: matig

Hoogte: 20 tot 30 meter

Bloemkleur: geel

Grondsoort: vrijwel alle soorten geschikt

Licht: volle zon tot schaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juli – augustus

Knotwilg

knoppen, seizoenen, insecten, vogels

Een knotwilg heeft ideale takken en knoppen voor een les over knoppen. Docenten kunnen de takken afknippen en gebruik in de les. Leerlingen kunnen van de afgeknipte takken hutten of tunnels vlechten, of er kan een natuurlijk hek van worden gemaakt. In de winter overwinteren veel insecten in of op de knotwilg. Dat is weer eten voor insectenetende vogels.

Winterhardheid: volkomen

Vochtigheid: normaal

Hoogte: 5 meter

Bloemkleur: groen

Grondsoort: vrijwel alle soorten geschikt

Licht: zon, halfschaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: april – mei

Hazelaar

knoppen, voeding, zintuigen

Een hazelaar is heel geschikt voor een les over knoppen. De katjes van de hazelaar zijn zacht en prikkelen de zintuigen. Bij sommige soorten komen aan het eind van de zomer hazelnoten aan de boom te hangen. Deze zijn duidelijk zichtbaar en kunnen gebruikt worden in lessen over overwinteren, voeding en zelfs als rekenmateriaal.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: matig vochtig
Hoogte: 3 meter
Bloemkleur: geel

Grondsoort: liefst zavel- en kleigrond
Licht: zon tot schaduw
Blad/loof: bladverliezend
Bloeitijd: februari – maart

Gele kornoelje

seizoenen, bloemen, insecten, voeding

De gele kornoelje heeft al vroeg in het jaar mooie gele bloemen. Insecten komen er dan ook snel op af. Later krijgt de gele kornoelje rode eetbare bessen. Van de bessen kan je met de leerlingen limonade of jam maken.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: bij voorkeur niet te droog
Hoogte: tot 6 meter
Bloemkleur: geel

Grondsoort: humusrijk
Licht: zon tot schaduw
Blad/loof: bladverliezend
Bloeitijd: maart – mei

Kerstroos

seizoenen, bloemen, insecten

Ook de kerstroos bloeit al vroeg. Met enkele vroegbloeiers wordt het plein snel aantrekkelijk en intens voor kinderen: er zijn veel kleuren en vormen te zien. Leuk voor een les over de lente! Let wel op dat kinderen de kerstroos niet in hun mond steken: de plant is giftig.

Winterhardheid: volkomen
Vochtigheid: normaal
Hoogte: 30 centimeter
Bloemkleur: wit, purper, groen

Grondsoort: humusrijk, niet zuur
Licht: halfschaduw
Blad/loof: bladverliezend
Bloeitijd: januari – april

Winterjasmijn

seizoenen, bloemen, insecten, zintuigen

Een derde vroegbloeier is de winterjasmijn. De bloemen van deze jasmijn zijn geel of wit en geven een heerlijke geur af. In de winter blijft de struik groen. De bloemen van de winterjasmijn kunnen gebruikt worden in thee.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: matig vochtig
Hoogte: 1 tot 6 meter
Bloemkleur: geel of wit

Grondsoort: kalkhoudend tot lichtzuur
Licht: zon tot halfschaduw
Blad/loof: (half)bladverliezend
Bloeitijd: januari – februari

Sneeuwkllokje

seizoenen, bloemen, insecten

Sneeuwkllokjes zijn bij alle leerlingen bekend en geliefd. Het sneeuwkllokje komt als een van de eerste bloemen op, vaak al in januari. Het sneeuwkllokje staat bekend als boodschapper van de komende lente. Op warme dagen gaan de bloemen verder open en komen er insecten op af. Let op: het sneeuwkllokje is giftig. Als je het opeet, kan je er maagklachten van krijgen.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: normaal
Hoogte: tot 15 centimeter
Bloemkleur: wit

Grondsoort: goed doorlatend, iets vochtig
Licht: zon en lichte schaduw
Blad/loof: bladverliezend
Bloeitijd: januari – maart

Sneeuwroem

seizoenen, bloemen, insecten

Sneeuwroem kan goed tegen de winter en heeft mooie zachtblauwe stervormige bloemen. De bloemen komen in februari al op, en maken het plein dus al vroeg kleurig en aantrekkelijk voor leerlingen.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: normaal
Hoogte: tot 15 centimeter
Bloemkleur: blauw

Grondsoort: goed doorlatend, iets vochtig
Licht: zon en schaduw
Blad/loof: bladverliezend
Bloeitijd: februari – april

Ezelsoor

zintuigen, seizoenen

De bladeren van de ezelsoor zijn viltig, grijs en behaard: net ezelsoren. De zachte bladeren zijn favoriet bij kinderen en prikkelen de zintuigen. Een ezelsoor krijgt in de loop van het seizoen steeds meer grijze beharing op het blad. Haren worden gebruikt om dauw te vangen en om verdamping te remmen. Doordat de bloemen niet allemaal tegelijk bloeien, staat de plant lang in bloei.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: gering
Hoogte: 30 tot 60 centimeter
Bloemkleur: lila

Grondsoort: zandgrond
Licht: zon
Blad/loof: bladhoudend
Bloeitijd: juli – september

Conifeer

zintuigen, seizoenen, vogels, bladeren

De meeste bomen verliezen in de winter hun blad, maar de conifeer blijft groen. De naaldvorm is van belang in lessen over overwinteren en bladvormen. Let wel op dat de conifeer niet giftig is. De taxus is bijvoorbeeld een giftige soort.

Winterhardheid: goed
Vochtigheid: normaal
Hoogte: tot 1,25 meter
Bloemkleur: geel

Grondsoort: normaal, goed doorlatend
Licht: zon, halfschaduw
Blad/loof: wintergroen
Bloeitijd: april – mei

IJzerhard

bijen, vlinders, bloemen, kleur

IJzerhard trekt veel vlinders en bijen in de zomer. De vorm van de bloem is leuk bij een les over bloevormen. IJzerhard verspreidt zich onder de juiste omstandigheden makkelijk tussen andere planten.

Winterhardheid: matig

Vochtigheid: matig, verdraagt droogte goed

Hoogte: 1,5 meter

Bloemkleur: paarsviolet

Grondsoort: normaal, goed doorlatend

Licht: zon

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juli – november

Pluimspirea

bloemen

Een pluimspirea heeft een bloeiwijze die niet veel andere planten hebben. De bloemen, heel klein van stuk, staan in pluimen te zwaaien en voornamelijk in roze, rode of witte tinten. Herkenbaar voor leerlingen, en ook leuk als snijbloem in de klas.

Winterhardheid: volkomen

Vochtigheid: matig tot groot (in de zon)

Hoogte: 70 centimeter

Bloemkleur: roze, rood of wit

Grondsoort: normaal

Licht: lichte schaduw tot schaduw

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juli – oktober

Hoge zonnebloemen

bloemen, vogels, bijen, zintuigen

Een zonnebloem is voor veel leerlingen een icoon. Iedereen kent zonnebloemen. Ook bijen zien zonnebloemen al vanuit de verte. Daarnaast biedt de zonnebloem nog laat in het jaar voedsel voor bijen en vogels. Je kunt de zonnebloempitjes ook verzamelen met leerlingen, om er wintervoedsel voor vogels van te maken, de pitten weer opnieuw te kunnen planten of ze met de klas te eten. Een leuk weetje: zonnebloemen draaien met de zon mee. De bloem kijkt dus 's ochtends naar het oosten en 's avonds naar het westen.

Winterhardheid: goed

Vochtigheid: matig tot groot (in de zon)

Hoogte: tot 4,5 meter

Bloemkleur: geel

Grondsoort: zware grond

Licht: zon

Blad/loof: bladverliezend

Bloeitijd: juli – september

Kaardebol

vogels, insecten

De kaardebol heeft opvallende, stekelige hoofdjes en is een mooie winterversiering in de tuin. In de herfst komen er veel vogels op af. De bladeren maken kommetjes waar water in blijft staan. Hier kunnen vogels en insecten uit drinken.

Winterhardheid: goed

Vochtigheid: matig tot groot (in de zon)

Hoogte: tot 2 meter

Bloemkleur: roze

Grondsoort: droog, kalkminnend

Licht: zon, halfschaduw

Blad/loof: bladhoudend

Bloeitijd: juni – augustus

Zadenmix vlinderbloemen

bloemen, vlinders, zintuigen, bijen

De bloemen die uit de zadenmix tevoorschijn komen hebben mooie kleuren en trekken veel vlinders en insecten. De bloemen kunnen gebruikt worden om boeketjes mee te maken in de klas. Deze bloemen zijn erg laag en dus ook goed zichtbaar voor kleinere leerlingen.

Kruiden

zintuigen, voeding

Kruiden, zoals tijm en lavendel, zijn heerlijk om te proeven en aan te ruiken. Maar ook voor het maken van soep of voor een les over voedingsstoffen zijn kruiden heel goed en eenvoudig te gebruiken. Nog leuker: een kruidenspiraal. Een ware beleving voor de leerlingen.

Groenten

voeding

Leerlingen vinden het leuk om groente te planten, te zien groeien en vervolgens te eten. Makkelijk te kweken zijn tuinkers, sla, radijs en worteltjes, maar peper, paprika, tomaat en aardappel (in pot) zijn ook goede opties. Leerlingen leren over seizoensplanten en over het groeiproces. Goed te gebruiken in lessen over voeding en leuk om samen met leerlingen de groente te verwerken in gerechten.

Fruitbomen

voeding, vogels

Fruitbomen zijn aantrekkelijk voor leerlingen en trekken vogels aan. Plant bijvoorbeeld een appelboom, perenboom of kersenboom. De meeste fruitbomen zijn tweeslachtig: voor vruchten heb je dus twee bomen nodig

Ook leuk op het plein

Weer

- thermometer
- regenmeter
- hydrometer
- windwijzer
- zonnemeter

Water, amfibieën, paddenstoelen

- aquariumbak
- waterloop

Insecten

- insectenhotel
- bijenhotel

Vogels

- nestkastjes
- vogelhuisjes
- voederplankjes

Wormen

- wormenhotel

